N°. 170 | 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Donderdag 18 Julij.

De GOUVERNEUR der PROVINCIE NOORD-BRABAND, ontvangen hebbende eene missive van den heere Kolonel, Kommandant der Artillerie te Velde, van den 6den dezer maand, n°. 927, houdende berigt, dat op de hieronder vermelde dagen en plaatsen in deze Provincie, door de batterijen te velde, naar de schijf zal worden geschoten:

Op 22 *Julij*, op de Kempsche heide, nabij *Boxtel*, op de heide nabij *Woensel*.
Op 23 *Julij*, op de Vugter heide, en op de heide achter het Kamp van *Rijen*.
Op 24 *Julij*, op de Vugter- en Woenselsche heide.
Op 25 *Julij*, op de Kempsche heide en op de heide nabij *Tilburg* achter de pannebakkerij.
Op 26 *Julij*, op de Vugter heide en achter het Kamp van *Rijen*.
Op 27 *Julij*, op de Vugter heide en op de heide nabij *Best*.
Op 29 *Julij*, op de heide nabij *Tilburg*, achter de Pannebakkerij.

Brengt zulks, door toezending van afschriften dezes, ter kennisse van de Besturen, der aan deze terreinen belendende Gemeenten, met aanschrijving, om hunnen ingezetenen daarvan te preveniëren, ten einde tot voorkoming van ongelukken, het terrein hetwelk door het schieten zal bestreken worden, gedurende de voorschreven oefeningen worden vermeden.

En zal dit besluit wijders in de binnen deze Provincie uitkomende nieuwspapieren worden geplaatst, ten einde daaraan meerdere publiciteit te geven.

's Hertogenbosch, den 9den *Julij* 1833.

De Gouverneur voornoemd,
A. J. L. VAN DEN BOGAERDE.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

B E L G I E.

BRUSSEL, den 16den Julij.

De heer *Goblet* is eerst gisteren (Zondag) avond naar Londen vertrokken, zijnde de instructien welke hij heeft mede gekregen eerst in den raad van ministers van Zaturdag zeer laat in den avond kunnen vastgesteld worden. De heer *Goblet* heeft 60 exemplaren van het werk van den heer *Nothomb* over de Belgische revolutie medegenomen, gekocht voor rekening van het gouvernement, om te Londen door tusschenkomst van onzen minister van buitenlandsche zaken te worden rondgedeeld. (*Courrier*.)

De heer *Leon*, directeur der registratie, is gisteren den heer *Goblet* naar Londen nagereisd.

— Lord *Durham*, die zich sedert eenige dagen te Brussel bevond, keert weder met zijne familie over Ostende naar Engeland terug.

— Ter beurze heeft, alhoewel zonder genoegzamen grond, gisteren het gerucht geloopen van het aftreden van het Engelsch ministerie. — Te Antwerpen wilde men weten, dat de vloot van dom *Pedro* die zijne broeders aan genomen hebben.

F R A N K R I J K.

PARIJS, den 14den Julij.

Uit vrees voor onrustige bewegingen ter gelegenheid van den dag van heden, den verjaardag van de verovering der Bastille, zijn er gisteren bevelen gegeven om alle wachtposten te verdubbelen; tot heden is de rust nergens gestoord, alleen wil men opgemerkt hebben, dat in den morgen eenige lieden van een slecht voorkomen, de menigte, alhoewel vruchteloos, in beweging zochten te brengen. Reeds verscheiden dagen achtereen heeft men op de muren in de hoofdstad bij berichting, gisteren nog op de wachthuizen van de Tuilerien, de woorden *geene Bastilles meer* geschreven gevonden.

— Sedert een paar dagen heeft de heer *de Broglie* verscheiden malen den zaakgelastigde van dom *Pedro* alhier in een bijzonder onderhoud ontvangen. De vrienden van dom *Pedro* willen hieruit weder opgemaakt hebben, dat er steeds kwestie zou wezen, om gemeenschappelijk met Engeland ten behoeve van donna *Maria* tusschenbeide te komen; de houding van het Spaansch gouvernement doet het echter betwijfelen, of ons bestuur den moed zal hebben om openlijk ten voordeele dier vorstin op te treden. Omtrent de landingen die het landingskorps in de Algarven zou gemaakt hebben, heeft men na de eerste tijdingen van deszelfs voorspoed, niets nader gehoord, die zulks bevestigen. De Madridsche courant van den 4den, heden alhier ontvangen, zegt geen woord over de Portugesche aangelegenheden.

— Het tijdstip van 's konings reis door de zuidelijke departementen is thans tegen den 15den Augustus bepaald. Gisteren heeft de koning den heer *Royer Collard* in een bijzonder gehoor ontvangen; vele gissingen heeft men deswegens gemaakt.

— De ministeriele bladen houden thans het programma van de feesten der Julij-dagen; men merkt op dat, daarin met geen woord gewag wordt gemaakt van de inhuldiging van het standbeeld van *Napoleon*. [illegible] men voort met alles in gereedheid te brengen voor de plaatsing van hetzelve op de zuil van het plein Vendôme, en heeft [illegible] eene proef genomen voor de stevigheid der stellaadje, [illegible] het standbeeld, dat 4000 ponden weegt, zal kunnen geheschen worden, welke proef ook het doel beantwoord heeft. — Ofschoon de kwijtschelding van staatkundige misdrijven, bij gelegenheid van opgemelde feesten, verzeekert men, dat dezelve zich enkel tot de in vrijheid stelling van beschuldigden zal bepalen, over wier zaak nog geen regt gesproken is.

— De berigten uit Marseille aangaande de verdeeldheden en bewegingen tusschen de partijen aldaar, zijn steeds zeer treurig. In den avond van den 7den was onder anderen één der zoogenaamde patriotten door onbekende lieden met stokken aangevallen en voor dood blijven liggen; nog andere buitensporigheden waren dien avond gepleegd, tot welker bedwang de gewapende magt was tusschen beide moeten komen. — In den *Courrier* van *Lyon* wordt insgelijks wederom van verdeeldheden gewaagd, tusschen de fabrijkanten en de werklieden aldaar.

— Naar sommige bladen melden, is de generaal *Lafayette* expres naar de hoofdstad gekomen voor een onderhoud met den heer *de Broglie*, ten einde bij denzelven voor de Sardinische vervolgden in de bres te springen.

(Heden, uithoofde van den zondag, geene fonds-notering.)

N E D E R L A N D E N.

BREDA, den 16den Julij.

Heden in den vroegen morgen trokken door onze vesting, het 2de bataillon jagers, benevens de jagers van *van Dam*, ter wapenschouwing voor Z. M. naar de heide-vlakte nabij Rijen zich begevende. Van alle zijden waren bataillons der 1ste Divisie in aanmarsch, ten einde zich op den bepaalden tijd met de 3de Divisie aldaar te vereenigen. Het schoone weder begunstigt bij uitstek dezen feestdag, waarop vele duizenden onzer gewapende verdedigers het geluk zullen smaken, den beminden Koning in hun midden te hebben, wiens komst zij reeds eenigen tijd te gemoet zagen. Vele nieuwsgierigen hebben zich reeds vroeg in den morgen kampwaarts begeven om het schoone militaire schouwspel bij te wonen, en den geliefden Monarch als een vader onder zijne kinderen te zien.

— Naar wij vernemen, begeven zich op heden (Woensdag) de rijdende batterijen, gekantonneerd te Vucht, en te St. Michiels Gestel, naar Best om aldaar te overnachten, ten einde op morgen (Donderdag) op de Achtsche heide, in de nabijheid van Eindhoven, met de 2de en reserve divisie alsmede met de brigade ligte kavallerie door Z. M. geïnspecteerd te worden; 56 stukken kanon zullen aldaar vereenigd worden. Men wil, dat het vererend bezoek van Z. Majesteit door eenige gewigtige organieke besluiten en door verschillende mutatiën in de kaders van het leger zal gevolgd worden. Wij deelen deze geruchten mede zoo als ze tot ons zijn gekomen, welker gegrondheid echter weldra zal blijken.

— Z. K. H. Prins *Karel* van Pruissen, derde Zoon van Z. M. den Koning van Pruissen, wordt morgen te 's Hage verwacht.

— Bij dispositie van gedeputeerde staten van Noord-Holland is besloten, dat in dat gewest eene inzameling zal geschieden, ten behoeve van de door den storm van den 11 Junij ll. ongelukkig gewordene inwoners van het eiland [illegible], door dien storm veroorzaakt, wordt voorloopig op 15,000 gulden geschat. Aanvankelijk is bij eene commissie, welke zich te dien einde te Amsterdam gevormd heeft, eene som van ongeveer 1000 gulden ontvangen.

— Z. M. fregat *Algiers*, gekommandeerd door den kapitein *van Lutsenberg*, is op den 6 Julij op de hoogte van Kaap Lezard gezien.

— Door het hoog militair geregtshof te Brussel is voor eenige dagen uitspraak gedaan, over de vervolging tegen den [illegible] kommandant van Antwerpen den kolonel *Guerette* [illegible] den generale staf *de l'Eau*, ingesteld, ter zake dat [illegible] geweigerd had de ongeregeldheden die op den 20sten [illegible] te Antwerpen plaats hadden, door de gewapende [illegible] stuiten, terwijl de tweede zich met der daad [illegible] der politie had verzet. De bijzonderheden [illegible] zijn overvoldig bekend; het hoog militair geregtshof [illegible], dat werkelijk de misdrijven aldaar gepleegd, hadden [illegible]

den voorgekomen, doch dat de prokureur des Konings te vergeefsch de hulp der bezetting had ingeroepen, en de majoor *de l'Eau* op de plaats tegenwoordig, den commissaris van politie *Deduve* aan de mishandelingen van het gemeen had blootgesteld, en de gendarmen die ter zijner ondersteuning moesten dienen, had weggezonden. Men heeft dan geen ander middel gevonden om de beklaagden van de hun ten laste gelegde misdaden vrij te spreken, dan de zonderlinge onderstelling dat zij de wetten niet hadden gekend, of dat dezelve niet volkomen toepasselijk waren.

— In het *Keulsche Dagblad*, vindt men wederom een artikel, waarin wordt beweerd dat eene mogelijke hereeniging van Holland met Belgie, niet uit het oog moet worden verloren, daar toch beide landen niet zonder elkander bestaan kunnen. Meerdere Hoogduitsche dagbladen, hebben sedert weinige dagen dit thema op onderscheidene wijzen gevarieerd. Zoude men, zulke vertoogen aan lezende niet moeten zeggen, dat het *mostaard na den maaltijd was*. Dezelfde bladen beweerden vroeger, dat de beide landen vereenigd, nimmer bestaan konden. Alzoo zijn wij tot de wetenschap gekomen, dat wij *vereenigd* of niet *vereenigd*, in beide gevallen niet kunnen bestaan: een troostrijk vooruitzigt? wij zouden ons nu op een *juist midden* tusschen beide deze toestanden moeten voorbereiden, zoo dit mogelijk was; doch daar de wiskunde ons leert, dat wanneer *twee dingen aan een derde gelijk zijn*, dat zij dan onderling gelijk zijn, zoo is hier op geen juist midden hoopen; en moeten wij dat Pruissisch blad gelooven, dan is ons vraagstuk *te zijn of niet te zijn*, reeds wiskundig beslist; *quod erat demonstrandum!*

Le Temps levert in zijn nummer van den 10den dezer een artikel, over het belang om de troepen van het fransche leger, in tijd van vrede, *aan de openbare werken*, te bezigen, zich beroepende op de werkzaamheden welke van hen in tijd van oorlog gevorderd worden, en die wat *sterkte*, *duurzaamheid* en *uiterlijke fraaiheid* betreffen, dikwerf, zoo niet altijd, die soort van werken overtreffen, welke door gewone dagloouers of arbeiders worden verrigt of opgeworpen.

De bedenkingen welke tegen een zoodanig voorstel geopperd zijn, of nog kunnen geopperd worden, rangschikt hij in drie verschillende klassen, te weten:

1°. De zwarigheid, om de troepen onder de bevelen van ingenieurs te brengen.

2°. De moeijelijkheid om onder de zoodanig aangewende troepen, de zoo hoog noodige orde en krijgstucht te handhaven.

3°. De weinig beduidende en ondergeschikte rol, welke men de officiers der troepen zoude opleggen, wanneer men ze wilde dwingen, de functien van opzigters (piqueurs) te vervullen.

Deze drie punten worden door dat blad, met oordeel en kennis van zaken bestreden, eindigende het dezelfs betoog, met de aandacht op dit, zoo gewigtig onderwerp te vestigen.

Dit onderwerp is, ook naar ons inzien, voor ons gouvernement, belangrijk genoeg om overwogen te worden; te meer, daar hetzelve, zoo het schijnt, nog van voornemen is, om in ons gewest belangrijke verdedigingswerken te doen ondernemen. Reeds heeft men met veel vrucht, de troepen van ons leger tot soortgelijke werkzaamheden, doch in staat van oorlog verkeerende, aangewend, welke werken, naar het oordeel van deskundigen, in allen opzigten niets te wenschen hebben overgelaten. Het zou er nu slechts op aankomen om te beproeven of zulks in tijd van vrede even vlot zoude gaan, en dan gelooven wij bij de drie, door *le Temps* opgeworpene zwarigheden nog een vierde te moeten voegen, namelijk *de goede wil der troepen*. Wij gelooven echter ons niet te bedriegen, dat ook deze zwarigheid bij onze gewapende landskinderen, ligt te overwinnen zoude zijn, wanneer men hen, met overtuiging der noodzakelijkheid van soortgelijke werken voordroeg, waardoor zij ook in vredestijden, konden medewerken aan het behoud des vaderlands en onafhankelijkheid van hun vaderland; en door hen eene kleine verhooging van soldij, en eene verhooging van reserve-gelden toe te staan.

Niet alleen voor de werken tot verdediging, maar ook tot werken van algemeene nutte, zouden zij kunnen gebezigd worden, en wij houden ons verzekerd, dat indien ons gouvernement in de laatste twee afgeloopene jaren voordeelen had willen trekken van de [illegible] van landbouwers, welke eene vrije wil of de wet onder de wapenen geroepen had, men ligtig eenige duizende bunders grond in jong plantsoen had kunnen herscheppen, dat de toekomst het hout zoude geleverd hebben, hetwelk in tijd van oorlog voor de vestingen in ons gewest zoo zeer [illegible]. Deze onbeteelde gronden liggen [illegible] van de [illegible] of particuliere eigenaren voor rekening van het land [illegible] met der tijd [illegible] [illegible]; [illegible] dat welk de [illegible]

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den Julij.

In het rapport, dat door het voorzittend kanton aan den Zwitserschen bond te Zurich werd afgelegd, vindt men de volgende bedenkingen, aanzien der uitgewekene Polen:

» De intrede van een aanmerkelijk aantal gewapende vreemdelingen in de maand april jongstleden, was eene onverwachte en hoogst onaangename gebeurtenis. Indien het al tot de bevoegdheid der kantonnale regeringen behoort, om enkele personen op hun grondgebied toe te laten, kan men gewis in het algemeen belang niet dulden, dat een geheel georganiseerd korps ongevraagd zich in Zwitserland vestige, en het voorzittend kanton achtte zich verplipt, door eenen bijzonderen gezant, den hoogleeraar *Rossi* van Geneve, bij het Fransche hof, over de verwijdering dezer vreemdelingen te onderhandelen. Bij eene circulaire van den 22sten der vorige maand werd reeds ter kennisse der bondsleden gebragt, dat deze onderhandelingen het gewenschte doel niet hadden bereikt, voornamelijk omdat het voorzittend kanton niet genoeg met de inzigten van het kanton Bern was bekend. Intusschen zal de landdag zich overtuigen dat niets onbeproefd is gelaten, om aan deze zaak, die onderzins bedenkelijke gevolgen zoude kunnen hebben, een einde te maken, en dat thans de bondsvergadering zelve zal hebben te besluiten, wat zij voor de omstandigheden het meest geschikt oordeelt. Het berigt dat van den heer *Rossi* werd gevraagd, zal waarschijnlijk binnen kort ontvangen worden, en nadere ophelderingen geven. Men zag tegen den 8sten dezer eene discussie over dit onderwerp te gemoet. Intusschen werden de Poolsche uitgewekenen van tijd tot tijd meer verspreid, vooral om de ingezetenen, die zich beklaagden, dat men deze vreemdelingen ten hunnen koste onderhield in dit bezwaar te gemoet te komen. De regering van Geneve heeft de Italiaansche uitgewekenen, die uit Frankrijk verdreven werden, teruggezonden, en het voorzittend kanton had dezen maatregel door den Zwitserschen zaakgelastigden zoo ernstig doen ondersteunen, dat het Fransch bestuur laatstgenoemde vreemdelingen had terug genomen, en dezelve naar Belgie zou doen vervoeren. »

— Z. M. de Keizer van Rusland heeft, op voorstel van den militairen gouverneur van Wilna, den adjudant-generaal vorst *Dolgoroukoff*, aan 45 Polen, die aan den opstand deel genomen hadden, en daarna het land hadden verlaten, onder bepaalde voorwaarden, vergiffenis geschonken, en aan dezelven toegestaan naar Polen terug te keeren.

— Men schrijft uit Petersburg, van den 3 julij: Naar de laatste tijdingen uit Konstantinopel, van den 6 junij, duurde de afmarsch van het leger van *Ibrahim*-pacha voort, en zijne voorhoede bevond zich destijds te Kiutah.

Genoemde tijdingen deelen thans mede den vroeger vermelden brief, waarin *Ibrahim*-pacha aan den Sultan zijnen dank betuigt voor het in leen afstaan van de provincie Adana. Deze echt Oostersche brief is van den volgenden inhoud:

» Hoog verhevene, grootmoedige, eerbiedwekkende gebieder, magtige, groot Beheerscher, onze Weldoener, Weldoener der menschen! Moge God Uwer Hoogheid een eindeloos leven toevoegen! En moge Hij de verhevene schaduw Uwer Hoogheid tot eene bescherming voor alle menschen, en voor mijn deemoedig hoofd in 't bijzonder maken! Uwe onuitputbare goedheid, genadige Heer! heeft mij de provincie Adana, als Muhassilik, in leen afgestaan. Door deze nieuwe gunst Uwer Hoogheid opgetogen, zal ik mij gedurende den ganschen tijd van mijn nietig leven bezig houden, met voor den langen duur Uwer dagen en Uwer regering gebeden Hemelwaarts te rigten. Daar mijn hart van een gevoel van gelukzaligheid doordrongen is, zoo koester ik, God zij mijn getuige, geenen anderen wensch, dan om zoo te handelen, dat ik den genadigen bijval van Uwe Hoogheid erlange, en gelegenheid vinde, U mijne diensten te wijden. Met het inzigt, om Uwer Hoogheid mijne erkentenis uit te drukken en mijne nederigste dankbetuigingen te kennen te geven, waag ik het, dit schrijven voor de voeten te leggen van den troon des verhevenen, groothartigen en eerbiedwekkenden gebieder, magtigen, grooten Padischah's onzen Beschermer, Gebieder en Weldoener, en van den Weldoener aller menschen. » Deze brief was door *Ibrahim*-pacha eigenh. geschreven en met zijn zegel bekrachtigd.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Ook te *Weenen* zal een werk uitkomen in navolging van het *Livre des Cent-et-un* [illegible]. Het zal ten titel hebben: *Beelden uit Weenen, een boek van* [illegible] *-en-een.* Alle Letterkundigen in *Duitschland* [illegible] [illegible] den laatsten [illegible] [illegible] [illegible] De Improvisator [illegible] [illegible] *Berlijn* [illegible] [illegible] van Mozart [illegible]

voor de deur van Spontini staat. — Te *Frankfort* trekt een nieuw voortreffelijk kerk-orgel de aandacht van alle liefhebbers der muzijk. Het is door den Instrumentmaker E. F. Walcker uit *Ludwigsburg* vervaardigd, het heeft 74 stemmen en kost ƒ 30,000. Wanneer zich het volle orgel doet hooren is de klank ontzettend, wanneer de kerk ledig is, voor lieden, die zwak van zenuwen zijn, niet uit te houden, terwijl de enkele zachte stemmen eenen roerenden indruk maken. Zij zijn meest alle van een crescendo en decrescendo voorzien. Twaalf kolossale balken zijn aangebragt, om het orgel van den noodigen wind te voorzien, en dit uitmuntend kunststuk zal met dergelijke van vroegeren tijd kunnen wedijveren. — De Universiteit te *Heidelberg* telt gedurende dit zomer-halfjaar 820 studenten, die van *Freiburg* 474, die van *Göttingen* 843. Te *Heidelberg* zijn onder het opgegeven getal slechts 74 buitenlanders begrepen; te *Göttingen* daarentegen 339. — Er is eene zak-uitgave aangekondigd van uitgelezene werken van Voltaire, in het Duitsch vertaald, en eene dergelijke van J. J. Rousseau. De uitgaaf zal *spoedig*, bij wekelijksche afleveringen, plaats hebben, en *zeer goedkoop* zijn.

Frankrijk. — Onlangs kocht een der Afgevaardigden te *Parijs* een oud, morsig schilderstuk voor 40 fr. Hij bragt het bij een Schilder, om het te laten schoon maken en deze bood er hem, naar men verhaalt, tot 30,000 fr. voor. Toen de Afgevaardigde volstandig weigerde het te verkoopen, wees de Schilder, nadat hij eene laag vuil had weggenomen, in een hoek van het stuk, den naam van Titiaan. Het was eene Heilige Familie van dien beroemden kunstenaar, op cederhout geschilderd. — Den 4den dezer maand heeft men te Bavai (*Bagacum Nerviorum*) bij het graven in den grond, een in steen gehouwen leeuw van twee voeten hoogte gevonden. Hij is gezeten op een voetstuk van drie voeten lengte en vier duimen dikte; zijn regterklaauw rust op een dolphijn. Men twijfelt er aan of dit wel een stuk beeldhouwwerk uit de oudheid is; het zinnebeeld, 't welk het voorstelt, schijnt van lateren tijd en zou veeleer, zoo dit met de Geschiedenis kon overeen gebragt worden, doen denken aan eene overwinning door een Neerlandsch Vorst op eenen Franschen koningszoon behaald.

Engeland. — Men verhaalt, dat Paganini te *Londen* eene zonderlinge ontmoeting gehad heeft. De Heer Halliday, Directeur van het Gekkenhuis *Bedlam*, zou namelijk den grooten vioolspeler hebben uitgenoodigd om eene proef te nemen, of door zijn betooverend kunstvermogen, de erfgenaam van eene der rijkste familiën van *Engeland* niet weder tot zijn verstand zou kunnen gebragt worden. Op eene toezegging van 200 p. st. kwam de Italiaansche Amphion in het Gekkenhuis, maar naauwelijks bemerkte de jonge lord hem met de viool, of, hem voor den Duivel houdende, viel hij op hem aan, wierp hem op den grond, en tertergde met voeten en vuisten den armen kunstenaar zoodanig, dat deze eenigen tijd het bed moest houden. Hij is thans hersteld en geeft achtervolgens vier concerten in den schouwburg *Drury-lane*. — De Poolsche Dichter Niemcewicz bevindt zich te *Glasgow*, waar hij zich bezig houdt onder de aanzienlijke vrouwen een Genootschap tot stand te brengen, tot opvoeding van Poolsche kinderen. — Het eerste gedeelte von een belangrijk bouwkundig werk, getiteld: *Domestic Architecture* van den Heer F. Goodwin, ziet het licht. Het bevat 41 plans en afbeeldingen voor landhuizen, met al de daartoe behoorende gebouwen, van allerlei stijl van de Grieksche en de Italiaansche villa's af, tot de landwoningen in de Middeleeuwen toe. Eene beschrijving bij elke afbeelding ontvouwt met veel duidelijkheid den aard van de verschillende constructiën en derzelver toepassing op de huishoudkundige bouwkunde. — De tegenwoordig in gebruik zijnde aard- en hemelglobes, van hout of carton, steeds zeer duur zijnde en ligtelijk door eenig toeval aan beschadiging of bederf onderhevig, zoo is men in *Engeland* er op bedacht geweest, de gewone globen door andere, met lucht gevulde te vervangen. Deze met lucht gevulde globen, van [illegible], zijn van leder en met de grootste zorg vervaardigd, zij hebben eene kraan en eene buis, waarmede men de lucht in de binnenholte blaast en daarin besloten houdt; aldus elastiek geworden, kunnen zij elken schok zonder nadeel wederstaan; luchtledig, zijn zij zeer draagbaar en kunnen zelfs in den zak worden medegenomen. De teekening op het leder is bovendien uitstekend uitgevoerd. De gewone globen van 18 duimen kostten 200 à [illegible] gulden; de met lucht gevulde van die grootte, komen op slechts ƒ 61; die van 8 duimen op nog niet ten volle ƒ 10; van 6 duimen op iets meer dan ƒ 6.

Nederlanden. — Het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen heeft op den 28 Junij [illegible] algemeene vergadering gehouden, onder voorzitting van den Hoogleeraar G. Moll, die onder anderen in eene gepaste aanspraak gedacht heeft aan de Leden, in het afgeloopen genootschappelijk jaar overleden, zijnde: de Kolonel en Kapitein ter zee C. Eko, de Kapitein-Luitenant ter zee S. J. [illegible], de Oud-Hoogleeraar in de Godgeleerdheid J. A. Lotze, de Med. Doct. N. van Lokeren, de Heer J. Kappeyne van de Coppello, Rector der Latijnsche scholen te *'s Gravenhage*, de Med. Doct. J. van Geuns, de Hoogleeraar in de Oostersche Talen J. H. Pareau, en de Oud-Minister van [illegible] C. G. Six van Oterleek, benevens de buitenlandsche Leden G. E. [illegible] en A. Scarpa, Hoogleeraren, eerstgenoemde in de Wijsbegeerte te [illegible], laatstgenoemde in de Anatomie te *Pavia*. Van de uitgeschrevene [illegible] heeft het Genootschap het genoegen gehad er eene te kunnen [illegible] *over den invloed van het Hanzee-verbond op den Nederlandschen* [illegible], waarvan schrijver bleek te zijn Jonkheer Mr. T. S. Berg van [illegible], te *Amsterdam*, dezelfde die in den jare 1827 bij het genootschap [illegible] is wegens eene bondige verhandeling *over de Kaapvaart*. Tot [illegible] benoemd de Heeren: A. van der Bank, Predikant, P. J. Blom, Med. Chirurgiae et Artis Obstetr. Doctor, W. van Dijk, Apotheker, en C. S. W. Graaf van Hogendorp, Koopman, te *Utrecht*; P. O. van der Chijs te *Leijden*, Mr. H. van Sonsbeek te *Zwolle* en A. J. Stresso te *Kampen*, en tot Honorair Lid H. Baron van Zuylen van Nyevelt, gewezen Plenipotentiaris des Konings bij de Conferentie te *Londen*. — Twee pennen zijn te gelijker tijd onder een smartelijk lijden der Schrijvers bezig geweest, onze Letterkunde van twee, zeer uiteenloopende, voortbrengsels te voorzien; die van den Heer A. Cramer, bij het schrijven van een nieuwen Roman: *het kraambed aan den oever van de Beresina of het legermeisje der groote armée van Napoleon*, en die van den Heer E. M. Dorper, Schrijver van een boekje over *de voordeelen van den Belgischen opstand voor Holland en zijn Koning*. De eerste, die aan zijn lezer niets te zeggen had, en dus ook geene voorrede voor zijn Roman heeft geplaatst, heeft echter zijne confraters, de boekhandelaars, (want schrijver en uitgever zijn hier één) doen opmerken, dat hij het leven van deze marketentster, *niettegenstaande hij aan eene smartvolle rhumatische ziekte lijdende was, nog zoo luimig geschetst heeft*, dat zij *vooral* niet verzuimen moeten het werk aan te bieden, en wij hebben gemeend deze bijzonderheid, ter juiste waardering van des schrijvers verdiensten, voor de toekomstige schrijvers onzer Historia litteraria, niet te moeten verzwijgen. Terwijl de Heer Cramer bezig was zijn smartvol lijden te verzetten door het schrijven van een luimige roman, gevoelde de Heer Dorper de smarten eener schier ongeneeslijke kwaal verzacht, door de hoop van zijne medeburgers en het lieve Vaderland nuttig te zullen zijn, met het schrijven van het aangekondigde boekje. De schrijver, van wien in Maandwerken en Dagbladen, gelijk hij getuigt, vele naamlooze opstellen gevonden worden, verklaart in de voorrede op een toon, welke ons de opregtheid zijner gevoelens waarborgt, dat hij onder al zijn veelvuldig lijden niet opgehouden heeft, in het heil van Koning en Vaderland veel belang te stellen, en beide vurig en onverdeeld te beminnen, en dat het hem oversmartelijk is gevallen in de laatste drie jaren, van die liefde niet meer openlijk te hebben kunnen doen blijken. De schrijftrant van den Heer Cramer is bekend, en degenen, die in 's mans vroegere werken smaak hebben gevonden, zullen zich ook hier kunnen vergasten. De Heer Dorper ontvouwt in een zuiveren, gelijkmatigen, bezadigden stijl, al de voordeelen, welke uit den Belgischen opstand voor ons zijn voortgekomen, om daardoor eene vergoeding te geven voor de reeds door anderen in 't wijde en breede behandelde nadeelen dier gebeurtenis, en om alzoo in eene wenschelijke gemoedsstemming zoo velen mogelijk te brengen. Op sommige punten, door den schrijver aangeroerd, zou nog al het een en ander aan te merken zijn, maar het geheel verdient gelezen en overwogen te worden. — Op den 14den dezer is te *Amsterdam* in den ouderdom van 63 jaren overleden de Dichter Abraham Louis Barbaz. Hoezeer hij niet tot de Dichters van den eersten rang behoorde, heeft echter zijn vruchtbare geest, aan werkzaamheid gepaard, een overgroot aantal werken, zoo oorspronkelijke als vertalingen voortgebragt. In leer- en herdichten, blij- en treurspelen, fabelen en hekeldichten, in boert en ernst, in allerlei dichtsoort heeft Barbaz zijne krachten beproefd: en hoezeer daaronder voortbrengselen zijn, welke niet boven het middelmatige opklimmen, zijn er echter ook, welke niet verdienen vergeten te worden. Eene bloemlezing uit al de werken van Barbaz zou daarom wenschelijk zijn.

' De volgende daadzaak kan op eene merkwaardige wijs tot versterking van het gevoelen strekken, dat het meerendeel van de donkerkleurige rassen eene groote fijnheid in de reuk- en gezigtsorganen bezitten. Te Paramata, in Nieuw Holland, verdween eensklaps een welgestelde pachter, *Fisker* genaamd. Een zijner bedienden, die gehouden werd van dezelfs vertrouwen te bezitten, verzekert, dat hij eene verre reis is gaan ondernemen, maar weldra terug zal zijn. Drie maanden gaan er voorbij, en *Fisker* komt niet terug. Zijn knecht verkoopt, koopt en bestuurt voor zijn eigen rekening middelerwijl de pachthoeve van zijn heer. Na dit tijdsverloop beginnen de buren eenigen argwaan op te vatten; het gerucht kwam ter oore der plaatselijke politie, die onderscheiden harer dienaren naar de hoeve afzendt. Onder dezelve bevond zich een zekere *Sam* genaamd, van geboorte uit de stad Sidneg. Door eenige algemeene aanwijzingen aan hem verschaft op den weg geholpen, begeeft *Sam* zich naar eene plaats waar een houten hek staat, waarop hij eene donkerkleurige vlek ontdekt, die hij, na er aan geroken te hebben, voor een bloedvlek van eenen blanken erkent. Van daar [illegible] vijver, op welks oppervlakte men eenige vlekken van een rosachtig schuim zag liggen; hij haald dit schuim naar den oever en neemt daarvan een weinig in de holte van zijne hand, proeft het, ruikt er aan, en roept dat er zich vetachtige deelen van eenen blanken onder bevinden. Voorts even als een spoorhond regts en links rondruikende, komt hij op eenigen afstand van den vijver in een kreupelgewas, steekt een stokje 't welk hij in de hand hield in den grond, ruikt er aan, herhaalt deze proef verscheiden malen en verklaart eindelijk, dat daar het lijk van eenen blanken legt begraven. Men graaft den grond op en vindt er weldra het lijk van *Fisker*, wiens herscheppan verbrijzeld was. Men maakt zich van den moordenaar meester die voor de assies van Sidneg gebragt en ter dood veroordeeld wordt. Op het oogenblik van zijne straf te zullen ondergaan, bekent hij zijne misdaad, en verklaart dat hij *Fisker* vermoord heeft op het hek door den geregtsdienaar aangewezen, dat hij vervolgens het lijk in den vijver gesleept heeft, maar weinige dagen later, [illegible] dat men eenig spoor van den moord ontdekken mogt, hetzelve in het houtgewas had begraven, alwaar *Sam* het ontdekt had.

Letterkundig Berigt.

MÉMOIRES DE LOUIS XVIII, *recueillis et mis en ordre*, par M. le duc de D****. Tome I, II et IIIme. La Haye, chez G. VERVLOET, Libraire, 1832. In-8°, 325-334 et 360 pages . . . . ƒ 5,25.

In een van onze vorige nummers maakten wij gewag van de *Mémoires* der Hertoginne van ABRANTÈS; en daar ook zij, van voor de fransche omwenteling af, hare opmerkingen, en die welke zij bij overlevering had verzameld, voor hare lezeren geboekt had, zoo bragt ons zulks op het denkbeeld deze met de bovenaangekondigde *Mémoires* te vergelijken.

Verschillende geschriften, over de eerste fransche omwenteling, hebben ons vroeger in de gelegenheid gesteld, over de karakters en de denkwijze der onderscheidene leden van het huis van *Bourbon*, eenig oordeel te kunnen vestigen; en meest allen, – waaronder voornamelijk de *Mémoires de Madame* DE CAMPAN; *van den Baron* DE BEZENVAL *en bijzonderlijk die van une femme de qualité*, moeten genoemd worden, – kwamen daarin overeen, dat de vermeende schrijver van bovenbedoelde *Mémoires*, LODEWIJK XVIII, misschien de eenige van zijn geslacht was, die zich met eene buitengewone geestdrift op de studie der letteren had toegelegd. LODEWIJK XVIII beminde niet alleen de letteren, maar beoefende ze gelijktijdig en niet zonder vrucht. Reeds in zijne eerste jeugd werd HORATIUS zijn stokpaardje en bleef het tot zijnen dood toe. Met zijn geheel geslacht in het ongeluk gestort, uit zijn vaderland verbannen, van het toppunt van magt, weelde en grootheid in het ontmoedigend lot van balling geplaatst, kon hij zich geheel aan zijne liefhebberijen overgeven, en in dien toestand verrijkte hij zijne geestvermogens, en zijne ondervinding met wetenschap en menschenkennis, en deze vormden hem tot eenen, somtijds al te *piquanten* en *streggen Criticus*.

Wanneer men nu de gezegden van onderscheidene menschen, die hem *voor*, *gedurende* en *na* zijne ballingschap persoonlijk gekend hebben, moet gelooven, dan had hij zich reeds in Engeland bezig gehouden, met het verzamelen der noodige bouwstoffen, tot de geschiedenis van zijn leven en die der verschillende leden van zijn huis, vóór en na de fransche omwenteling; en eenige uittreksels daarvan, welke hij gedurende zijn leven het licht deed zien, (wij bedoelen hier *Le Voyage de Paris à Bruxelles*) schijnen dit voorgeven te bevestigen. Meer dan eens had hij zich ook na de restauratie aan zijne vertrouwelingen uitgelaten, dat zijne geschriften en aanteekeningen na zijnen dood aan het publiek mogten worden overgegeven; terwijl hij, wiens critische geest zelden iemand spaarde, zelf voor de critiek te veel beducht was, om die nog levend het hoofd te durven bieden.

Derhalve bestaat de mogelijkheid, dat de geschriften, welke onder zijnen naam worden uitgegeven, van hem-zelven afkomstig zijn, dat hieraan eenigzins getwijfeld mogt worden, berust op de zekerheid van het bestaan eener associatie te Parijs voor de zamenstelling der zoogenaamde *Mémoires historiques*. De fransche *critiek* schijnt ook tot het bepaalde besluit gekomen te zijn, aan de *Mémoires de Louis XVIII*, een schijn van echtheid toe te kennen, en deze nu weinig betwijfelende zekerheid heeft ook het hare bijgedragen om aan dezelve eenen onbetwisten opgang te bezorgen.

Na alles, wat wij van het karakter en de eigenschappen, van den overleden Koning van Frankrijk, van zijne eigenliefde in het gebied der letterkunde, zijne wijze van beoordeeling over personen en zaken, door anderen hebben kunnen te weten komen, heeft ons bij de lezing van dit eerste gedeelte dezer memorien doen veronderstellen, dat koning LODEWIJK niet vreemd aan dit geschrift is. Met genoegen hebben wij het tijdperk van zijne geboorte af, tot op den dood van KAREL III, koning van Spanje, en de bijeenroeping der *notabelen*, welke in deze drie deelen wordt afgehandeld, doorloopen. Met orde en naar het ons voorkomt, met naauwkeurigheid, schetst hij daarin, hetgeen om hem voorviel en tijdgenooten, benevens de voornaamste gebeurtenissen van dat al te merkwaardig tijdvak, met levendige en afwisselende kleuren af; toont ons de zwakheden en gebreken, die zijne familie, als het ware, ingeboren waren, en die haar van trap tot trap naar hare rampzalige bestemming voerde, terwijl eene menigte van piquante trekken, gezegden, beoordeelingen en anecdoten, het eigenhandige somber tafereel dat hij moet ophangen, verlevendigt, en de leeslust, niettegenstaande de vele geschriften welke over dat tijdperk bestaan, levendig houden. Het zal ook niet gezegd behoeven te worden, hoe voordeelig het standpunt, waarop des schrijvers geboorte hem geplaatst had, was, om het voor velen duisteren helder te kunnen overzien. In vergelijking met de aan ons bekende vroegere memorien van mevrouw CAMPAN, DE BEZENVAL en anderen, als ook met het aangehaalde eerste gedeelte van de hertogin van ABRANTÈS, juist om de meer ordelijke uiteenzetting der denkbeelden en aanhaling van daadzaken, moeten wij de voorkeur aan de boven aangekondigde geven, terwijl zij door den, voor de geschiedenis naar bouwstoffen zoekenden lezer, niet onbevredigd zullen worden ter zijde gelegd. Wij zullen na de lezing van de volgende deelen der beide memorien zien, in hoeverre de uitkomsten dezer vergelijking zich gelijk blijven. Dit eerste gedeelte is aan te bevelen.

VOOR DE ONGELUKKIGEN
IN DE VEEN-KOLONIE ZEVENHUIZEN.

De ondergeteekenden hebben het genoegen aan te kondigen, dat bij hun ten behoeve van de ongelukkigen, door den VEEN-BRAND in de Veen-Kolonie *Zevenhuizen*, Gemeente *Leek*, Provincie *Groningen*, is ontvangen:

Van de Loge *de Eensgezindheid* te Willemstad	ƒ 40,00.
Bedrag der vorige opgaven	– 77,75½.
TOTAAL. . .	ƒ 117,75½.

BREDA, *den 17den July 1833.*

BROESE & COMP.

* * Men verlangt onder redelijke voorwaarden, op een Dorp omtrent *Breda*, een FATSOENLIJK JONGELING, welke zich tot het Notaris-Ambt wil bekwamen, mits eene goede hand schrijvende.

Adres met gefrankeerde brieven onder lett. Z, bij den Stads-Drukker W. A. OUKOOP, te *Breda*.

* * Tegen den *eersten* September aanstaande wordt gevraagd: Eene BURGER-DIENSTMEID, bij eene Familie in *Noord-Braband*.

De hoofdvereischten zijn: Lidmaatschap der Hervormde Gemeente, geschiktheid om met Kinderen om te gaan, naarstigheid en zindelijk, bekwaamheid bij Keukenhaard en Waschtobbe en bescheidene ondergeschiktheid. Het is niet noodig, vroeger ergens gediend te hebben; mits de getuigschriften voldoende worden bevonden, ook ten opzigte van een getrouw en eerlijk gedrag.

De belooning is: fatsoenlijke en welwillende behandeling, 35 à 40 guldens Huur, behalve de profijten welke er vallen mogen, en een vrijwillige geschenk bij bijzondere oppassendheid.

Die daartoe lust mogt hebben, vervoege zich vóór den eersten Augustus, liefst in persoon, of met vrachtvrije brieven, bij den Wel-Eerw. Heer J. L. A. KREMER, Az., Predikant bij de Herv. Gemeente te *Heeze* bij *Eindhoven*; en vergete vooral niet, zich van de boven vermelde getuigschriften te voorzien, waarvan die door de Bedienaren der Godsdienst afgegeven, bijzonder in aanmerking zullen komen.

* * Op Vrijdag den 19den July aanstaande, zal men in het van ouds bekende *Venduhuis der Notarissen*, staande op de Havermarkt te *Breda*, overgaan tot den publieken verkoop van eenige MILITAIRE KLEEDINGSTUKKEN.

De Vendu-Meester,
P. BOGAERTS.

VOCAAL- EN INSTRUMENTAAL
CONCERT;
IN HET LOKAAL GENAAMD *TIVOLI* TE *TILBURG*.

Op Vrijdag den 19 *July* 1833.

Te geven door J. DE BOER, Acteur en Zanger van den Amsterdamschen Schouwburg, waarop de Heer C. C. FISHER, gerenommeerd Violist uit Amsterdam en Mejufvrouw J. J. E. DE BOER, gunstig bekende Zangeres en Eleve van de Koninklijke Muzijk-school aldaar, het genoegen zullen hebben zich te doen hooren.

Het Programma, der uit te voeren stukken, is aan opgemeld Lokaal voorhanden.

* * De ONDERNEMERS DER STOOMBOOTEN tusschen de Steden *ROTTERDAM*, *DORDRECHT*, en *MOERDIJK*, geven bij deze kennis, dat de bepalingen van halve Vrachtbetaling alleen toepasselijk is voor Militairen beneden den rang van Officier die plaatsen nemen in de derde Kajuit of Vooronder.

MILITAIRE SPECTATOR,

TWEEDE JAARGANG N°. 1 & 2, zien het licht en bevatten:

N°. I. 1°. VOORWOORD van Spectator. 2°. BIJDRAGE tot de denkbeelden eener toekomstige zamenstelling van het Nederlandsche Leger. 3°. DAGBOEK van het Hellwigsche partijgangerskorps, van deszelfs oprigting tot deszelfs ontbinding, benevens eenige trekken uit het leven van den Bevelhebber van dat korps.

N°. II. 1°. IETS over de twee gelederen-stelling achter een aarden borstwering. 2°. KAVALLERIE. De Kommando's. 3°. Over DE BELOONINGEN der Dapperheid en Gehechtheid aan Helden-bedrijven gewijd. 4°. DAGBOEK van het Hellwigsche Partijgangers-korps. (Vervolg van No. 1.)

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, *den 16den July.*

	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ ure.
NEDERLANDEN, pCt.			
Werkel. schuld 2½	$48\frac{3}{16}$	$48\frac{3}{16}$	$48\frac{3}{16}$
Dito dito 5	$90\frac{5}{8}$	$91\frac{1}{8}$	$90\frac{7}{8}$
Uitgestelde dito . . .	[illegible]	—	—
Kansbill. dito	$22\frac{3}{16}$	$22\frac{1}{2}$	$22\frac{1}{2}$
Amort. Syndic. 4½	$85\frac{3}{4}$	$85\frac{3}{4}$	$85\frac{1}{4}$
Dito dito . . 3½	$69\frac{7}{8}$	70	70
Schatkistbiljett. . 6	$101\frac{3}{8}$	$101\frac{1}{2}$	
Oorlogslasten . . . 5	$99\frac{1}{8}$		
Leening 1831 . . 6	102		
Handel-Maats. 4½	$93\frac{1}{4}$	$93\frac{5}{8}$	$93\frac{1}{4}$
FRANKRIJK.			
Inschr. Grootb. 3	$77\frac{1}{16}$	$77\frac{3}{8}$	$77\frac{1}{16}$
ENGELAND.			
Dito per 15 Mei. 3			
SPANJE.			
Certificat. Amst. 5	$68\frac{1}{4}$	$69\frac{1}{2}$	$68\frac{1}{2}$
Dito ƒ 1000 . . . 3	$45\frac{1}{2}$		
Uitgest. pr. Sch. 5	14	$14\frac{1}{8}$	
Cort. Bons. Lond. 5			
NAPELS.			
Certificat. [illegible] 5			
Dito *Parish* & C. . 5			
Leen. Lond. *R.* . 5			
RUSLAND.			
Obl. *Hope* 1798 . 5	$99\frac{3}{4}$		
Dito dito 1829 . 5	106		

pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ ure.
Cert. dito 1828 . 5	$90\frac{3}{4}$	$90\frac{7}{8}$	$90\frac{3}{4}$
Obl. te Londen. 5			
Certif. te Hamb. 5			
Inschrijv. Assig. 6	$67\frac{1}{4}$	$67\frac{5}{8}$	
Certificat. dito . . 6	$67\frac{1}{8}$		
POLEN.			
Aand. Loot. fl 300			
PRUISSEN.			
Dito dito R. 50			
OOSTENRIJK.			
Dito dito ƒ 100			
Dito dito ƒ 250			
Metallieq. 5	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{3}{8}$	[illegible]
Dito [illegible] 3			
Dito [illegible] 2½			
Oblig. *Goll* & C. 5			
Dito 4			
Cert. Stadsb. dit. 2½			
Weensch. Bankact. [illegible]			
DENEMARKEN.			
Leening te Lond. 3			
BRAZILIEN.			
Dito *Rotschild*. 5	[illegible]	[illegible]	
GRIEKSCHE.			
Dito te Londen. 5	[illegible]	$37\frac{1}{2}$	

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.